

● UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

Nodokļu izmaiņas 2014. gadā

Olavs Cers zvērināts advokāts

Likumdevējs veicis grozījumus 161 likumā, no kuriem tikai četri ir jauni likumi, bet pārējie ir esošo grozījumi. Lielākā daļa jauno tiesību aktu ir esošo likumu un Ministru kabineta noteikumu grozījumi, kas saistīti ar eiro ieviešanu Latvijā. Tāpat kā citus gadus, arī šogad likumdevējs ieviesis izmaiņas nodokļu likumos. Izmaiņas skars uzņēmuma ienākuma nodokli (UIN), pievienotās vērtības nodokli (PVN), iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN), valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) un mikrouzņēmumu nodokli (MUN).

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

Ar grozījumiem likumā *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* spēkā stājas vairāki būtiski grozījumi. Tiek ieviests jauns nodokļu atvieglojums pētniecības un attīstības veicināšanai, kas ļauj samazināt ar UIN apliekamo ienākumu par pētniecības un attīstības izdevumiem, reizinātiem ar 3, ja tie tieši attiecas uz darbaspēka izmaksām un izpētes pakalpojumu iepirkšanu no specializētām zinātniskajām institūcijām saimnieciskās darbības attīstībai. Šo darbu rezultātu nedrīkst atsavināt trīs gadu laikā. Līdz 2020. gadam tiek pagarināta iespēja piemērot koeficientu 1,5 jauno ražošanas tehnoloģisko iekārtu iegādes vērtībai. Tāpat līdz 2020. gadam tiek pagarināta pieteikšanās nodokļa atlaidei ieguldījumiem atbalstāmajos investīciju projektos, turklāt minimālais ieguldījumu apjoms tiek palielināts no trim miljoniem latu līdz 10 miljoniem eiro. Minētā likuma grozījumi paredz izmaiņas attiecībā uz ieturamo nodokli no maksājumiem personām, kuras ir nodibinātas zemu nodokļu un beznodokļu teritorijās, kā arī izmainīta atskaitāmo procentu ierobežojuma aprēķina kārtība.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Arī grozījumi likumā *Par iedzīvotāju ienākumu nodokli* paredz vairākus būtiskus grozījumus. IIN likme 2014. gadā saglabājas 24% līmenī, 2015. gadā – 23%, bet no 2016. gada – 22%. Sākot ar šo gadu, jauni fiksētā

Pirmajā janvārī spēkā stājies rekordliels jauno tiesību aktu skaits – 1087, kas ir teju divreiz vairāk nekā iepriekšējo gadu pirmajās dienās. Rakstā norādītas būtiskākās nodokļu izmaiņas, kas skar lielāko daļu komersantu un to turpmāko saimniecisko darbību

Foto: Jānis Bulis

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

IIN maksātāji netiks reģistrēti, bet līdz šim brīdim reģistrētie IIN nodokļa maksātāji (5% ienākumam līdz EUR 14229, 7% virs šīs summas) vēl varēs maksāt pārējas periodā līdz 2016. gada 1. janvārim.

Ar minētā likuma grozījumiem tiek noteikti divi jauninājumi. Pirmkārt, algas nodoklis būs jāmaksā no valdes locekļa ienākuma vismaz vienas minimālās algas apmērā mēnesī, ja pirmstaksācijas gadā kapitālsabiedrības apgrozījums pārsniedz 12 minimālo mēnešalgu apmēra reizinājumu ar koeficientu 3,3 (2014. gadā – EUR 12 678), kapitālsabiedrībai pirmstaksācijas gadā nav neviena darbinieka vai valdes locekļa, kas gūst atlidzību vismaz minimālās mēnešalgas apmērā visos pirmstaksācijas gada mēnešos, un taksācijas gadā kapitālsabiedrībai ir apgrozījums. Otrkārt, ar IIN tiks aplikti ienākumam pielīdzināti aizdevumi fiziskām personām un samazināto aizdevumu procentu radītie ienākumi. Ienākumam nepielīdzinās: aizdevums līdz EUR 1500, aizdevums ārstniecības vai izglītības izmaksu segšanai, aizdevums no personām, ar kuru saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei, kā arī aizdevums, kur aizdevējs ir kredītiestāde vai krājaizdevu sabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kredītēšanas pakalpojumu sniegšanai. Vispārējā gadījumā par nodokļu nomaksu atbildīgs ir aizdevumaņēmējs, proti, fiziskā persona, bet gadījumos, kad aizdevējs ir juridiska persona un aizdevuma līgums ne-

atbilst noteiktiem kritērijiem, aizdevējs – juridiskā persona.

Valsts sociālā apdrošināšana un mikrouzņēmumu nodoklis

Likuma *Par valsts sociālo apdrošināšanu* grozījumos noteikts, ka šogad VSAOI darba devēja likme ir 23,59%, bet darbinieka daļa 10,5% (kopā 34,09%). Tāpat no šī gada kapitālsabiedrību valdes locekļiem, kuri strādā bez atlidzības, būs jāmaksā sociālās iemaksas no minimālās algas, ja kapitālsabiedrībā nav neviena cita darba ņēmēja un tā strādā ar apgrozījumu.

Ar grozījumiem *Mikrouzņēmumu nodokļa likumā* likumdevējs ieviesis vairākas nodokļu pretizvairšanās tiesību normas un tiesību normas, kuru mērķis ir veicināt mikrouzņēmumu izaugsmi un vieglāku iekļaušanos vispārējā ienākuma nodokļu maksāšanas režīmā, kā arī ieviesta darbinieku intereses aizsargājošā norma, kas nosaka mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam, proti, darba devējam, atbildību par to, ka tas nav savlaicīgi rakstveidā informējis darbiniekus par nodokļu maksāšanas režīma izmaiņām.

Nekustamā īpašuma nodoklis un PVN

Likuma *Par nekustamā īpašuma nodokli* grozījumi noteic: komersantiem piederošām dzīvojamām mājām vai dzī-

vokļiem, kā arī telpu grupām, kuru lietošanas veids ir saistīts ar dzīvošanu, dzīvojamām mājām noteikto nekustamā īpašuma nodokļa likmi, kas ir 0,2–0,6% apmērā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, piemēros tikai tajos gadījumos, ja dzīvoklis vai māja būs izīrēta dzīvošanai un īres tiesības nostiprinātas zemesgrāmatā. Savukārt dzīvošanai neizīrētajām telpām tiks piemērota 1,5% likme.

Grozījumi *Pievienotās vērtības nodokļu likumā* paredz, ka turpmāk PVN priekšnodoklis nav atskaitāms par reprezentatīvo vieglo transportlīdzekļu iegādi, nomu, importu un uzturēšanu. Tiek atcelti PVN priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojumi (20%) vieglajām pasažieru automašīnām, kuras izmanto tikai un vienīgi ar PVN apliekamo darījumu nodrošināšanai, ko reģistrēts PVN maksātājs attiecīgi pierāda. Tāpat grozījumi veikti attiecībā uz PVN piemērošanu darījumos ar nekustamo īpašumu.

Visbeidzot, ar grozījumiem likumā *Par nodokļiem un nodevām* tika iekļauta riska personas definīcija un uzlikts pienākums Valsts ieņēmuma dienestam uzturēt riska personu reģistru un nodrošināt informācijas par riska personu reģistrā reģistrētajām personām nodošanu Uzņēmumu reģistram. Par riska personām būs uzskatāmas tās fiziskās personas, ko Valsts ieņēmuma dienests ir iekļāvis riska personu sarakstā atbilstoši likumam *Par nodokļiem un nodevām*, lai ierobežotu nodokļu krāpšanas iespējas. ●